
DE EGYPTISCHE WOESTIJNMUIS IN HUIS.

Voor den waren dierenvriend heeft het houden van dieren in zijn eigen kamer iets bijzonder aanlokkelijks; hier kan hij voortdurend al hunne levensgewoonten bestudeeren, geheel anders dan in de vrije natuur en nog veel beter dan in eenen zoölogischen tuin, waar hij uit den aard der zaak toch slechts enkele uren achtereen kan verwijlen. Natuurlijkerwijze moet hij ter verkrijging eener juiste kennis van die levensgewoonten het verblijf der dieren zoodanig inrichten, dat

zij zich daar evenals in de natuur volkomen in hun element gevoelen en juist om deze rede zijn de vogels, wier levenselement de lucht is, als kamerdieren moeielijk te houden, hoogstens met uitzondering der eenmaal aan de gevangenschap gewende, doch, mijns inziens, ietwat vervelende kanarievogels. Onder de zoogdieren echter, welken men door het verstrekken eener ruime kooi eenigermate het gemis hunner volkomen vrijheid kan vergoeden, heeft men in dit opzicht al zeer weinig keuze; het meest gezocht zijn onder deze nog altijd de bekende witte muizen, die nu evenwel wegens den minder aangename geur, dien zij afgeven, juist niet zoo bijzonder voor »salondiertjes» geschikt zijn. Ik meen dus velen dierenvrienden een kleinen dienst te bewijzen met hun eene »reuklooze» muizensoort aan te bevelen die daarenboven nog aan alle andere, aan kamerdieren gestelde eischen voldoet, namelijk de *egyptische woestijnmuis*.

Een kooi voor deze diertjes kan men van hout of metaal met glas of draadnet voor weinig geld laten maken; (de mijne is 1 meter lang, 60 centimeter hoog en 60 centimeter breed en van boven open). De bodem is met zand bedekt, dat slechts ongeveer eens in de drie maanden ververscht behoeft te worden. Een klein houten kastje met watten of houtwol dient den diertjes tot slaapplaats, terwijl men hun verder een bakje met ongepelde gierst en een dito met water verstrekt. Van beiden gebruiken zij zeer weinig, zoodat ze aan onderhoud zoo goed als niets kosten. Die uiterst geringe kosten worden daarenboven nog ruimschoots vergoed door hunne groote bewegelijkheid, tamheid en slimheid, eigenschappen, waardoor zij in veel sterker mate uitmunten dan de witte muizen. Bestellen kan men deze inderdaad alleraardigste diertjes bij EMMERICH HÄUSZLER, Weenen I, Annagasse, 18; de prijs per paar bedraagt 5 mark en aan de verzending zijn geen bezwaren verbonden.

De egyptische woestijnmuis overtreft, wat grootte betreft, onze gewone huismuis slechts zeer weinig, doch onderscheidt zich van deze door langere achterpooten en een veel sterker gespierden bouw. Het weeke, gummiachtige, dat velen van de huismuis en witte muis doet griezelen, mist zij ten eenenmale, terwijl ze daarenboven ontegenzeggelijk veel fraaier is dan hare soortgenooten, zoodat zij zelfs door de vrouwelijke sekse bewonderd wordt, voor welke een muis toch in verreweg de meeste gevallen een voorwerp van schrik en afschuw is. De kleur van het lichaam is helder licht geel, alleen de borst is wit en eveneens een plek boven de oogen en achter de ooren. Aan het eind van de staart bevindt zich een fijn bosje van zwarte haren. De ooren zijn groot en onbehaard; de oogen, zeer groot en zoo zwart als de nacht, maken de hoofdschoonheid van het dier uit, terwijl de

snorharen lang en in onophoudelijke beweging zijn. Deze laatste drie kentekenen stempelen de woestijnmuis tot nachtdier en inderdaad is zij gedurende de late namiddaguren en des avonds op zijn levendigst; men kan haar echter ook bij dag in volle bedrijvigheid en beweeglijkheid zien en wel vooral, wanneer een nieuw, nog onbekend voorwerp hare nieuwsgierigheid prikkelt.

Ik had eerst een paartje, dat in volkomen vrede en eensgezindheid met elkander leefde en, wanneer het niet sliep, zich den tijd passeerde met het zand in de kooi tot eenen heuvel optehoopen of met het graven van een diepe gang, waarin de beestjes met eene inderdaad ongelooflijke snelheid heen en weer liepen. Bij het graven schoffelen de muizen het zand met de voorpootjes op, om het daarna van tijd tot tijd met de achterpootjes zeer krachtig naar achteren te werpen. Onder het eten zitten zij op de achterpootjes, openen uiterst behendig de gierstkorrels met de voorpootjes en steken dan de kern in het bekje.

Na verloop van eenigen tijd bespeurde ik, dat het wijfje de gierst niet meer openbrak maar een aantal korrels in het bekje bijeenzamelde en deze in het slaapkastje droeg, waar het in een hoekje een hoopje daarvan maakte, dat zij daarna met zand bedekte. Nu was het ook met den lieven huiselijken vrede en eendracht gedaan. Zoodra het mannetje de verdekte voorraadschuur naderde, sprong het wijfje te voorschijn, om haren wederhelft met bijten te verdrijven. Zulk een overval leverde altijd een koddig tafreeltje op. Door met haar achterdeel achteruit te werken, trachtte het wijfje onder het mannetje te komen en dit, daarbij het eene oog toeknijpend, te bijten, terwijl het laatste, zich op de achterpootjes oprichtend, onder voortdurend piepen zich op alle mogelijke wijzen, o.a. door krabben en slaan, poogde te verweren. Toch trok het mannetje daarbij steeds aan het kortste einde en om het nu tenminste eenigszins te hulp te komen en het althans het gemis van zijn slaapplaats te vergoeden, plaatste ik nog zulk een kastje in de kooi. Doch ook dit hielp niets hoegenaamd. Nauwelijks was het mannetje er verheugd ingekropen, of onmiddellijk verscheen het wijfje, had weldra heer mujs door bijten er uit verdreven en van de nieuwe slaapplaats bezit genomen. Hetzelfde herhaalde zich, nadat ik nog een derde kastje in de kooi had geplaatst; de strijdlust en hebzucht van het wijfje schenen geen einde te zullen nemen. Spoedig evenwel werd het raadsel opgelost; het wijfje wierp op zekeren dag zes rozeroode jongen, die, kaal als ze waren en met hunne dichte oogen er nu juist niet zoo bijzonder mooi uitzagen. Daar de jonge moeder gedurende de nu volgende dagen voortdurend zoo woedend was, dat het mannetje, wanneer het maar

even het wijfje en kroost naderde op de ergste wijze gebeten werd, besloot ik ten laatste den stumper in eene andere kooi te plaatsen; opmerkelijk was het feit, dat *ik* de jongen ten allen tijde kon aanraken en zelfs opnemen, zonder dat het wijfje ook maar zelfs eene poging deed om te bijten en dat ook, toen de jongen reeds grooter waren en er met hun geelwit huidje en hunne groote gitzwarte oogen zoo allerliefst uitzagen, ik hen, zoo vaak ik zulks verkoos, kon oppakken en op onverschillig welke plaats ook van de kooi kon neerzetten, zonder de moeder ook maar in 't minst te vertoornen. Alleen droeg zij hare kinderen dan steeds zoo snel mogelijk weder in den bek naar het kastje terug, waarbij zij echter vaak wat ruw te werk ging, zoodat de kleinen klagend piepten. Daarbij was ik in de gelegenheid de werkelijk verbazingwekkende kracht van het diertje te bewonderen, waarmede het met hoogopgerichten kop de toch reeds zeer groote jongen hard loopend heen en weer droeg; ja zelfs toen ik op zekeren dag hen op den bodem van een hoog bierglas zette, haalde de moeder hen daaruit een voor een te voorschijn, telkens met een flinken sprong zich op den rand van het glas neêrzettend.

De jongen groeiden zeer voorspoedig op, op een enkele na, die spoedig het tijdelijke met het eeuwige verwisselde en toen ik de vader nu later weder in de kooi plaatste, bleek al zeer spoedig, dat ook hij zeer veel schik in de kleinen had; kwamen ze naar hem toe, dan likte hij hen liefkoozend en drukte zich dicht tegen hen aan, doch de moeder, die als egoïstisch wezentje, slaapvertrekje noch kinderen met iemand anders wilde deelen, beet den vader, telkenmale wanneer zij er bij kwam, weg en — slecht voorbeeld doet slecht volgen — de jongen leerden van de moeder. Spoedig namelijk kon ik tegen den avond een alleraardigst doch in zijn afloop helaas alldroevigst schouwspel waarnemen; wanneer namelijk moeder en kinderen uit hun namiddagslaapje ontwaakten, werd de vader in zijn schuilhoekje opgezocht, er uit verdreven en een tijdlang door de geheele kooi rondgejaagd; daarbij werden hem duchtige beten toegebracht, zoodat zijne pooten en zijn staart weldra vol builen waren. Ik hoopte nog maar altijd, dat hij zich eindelijk vermannen en zijnen toch zoo veel zwakkeren kinderen de macht des vaders toonen zou; maar mijn hoop werd niet verwezenlijkt en eenige dagen geleden is hij aan zijne wonden bezweken, juist nu de moeder weder zes jongen geworpen heeft. Overigens konden later ook moeder en kinderen het slecht met elkander vinden; doch de moeder voerde toch altijd den boventoon, tot ik op zekeren dag een vreeselijk leven in de kooi hoorde. Er bij gekomen, ontwaarde ik dat de moeder aan het vechten was met hare grootste dochter, welke strijd bijna een kwartier lang

met de grootste verbittering gevoerd werd. Eindelijk overwon de jonge muis en sloeg de oude op de vlucht, waarbij de eerste, trotsch op haren triumpf, de moeder nog langen tijd door de geheele kooi vervolgde en opjaagde. Van dien dag af aan is de heerschappij der moeder gebroken en speelt de dochter de eerste viool.

Dat de diertjes een uitstekend geheugen bezitten, heeft mij, de volgende proefneming bewezen; ik bouwde langs den glaswand, aan de buitenzijde, een trapje van sigarenkistjes, dat tot den bovenrand van de kooi reikte. Ik nam toen het moederdierdje en plaatste dit buiten hare woning op de tafel, waarop de kooi staat. Moeder was zeer onrustig, wilde blijkbaar gaarne weder in de kooi terug en trachtte te vergeefs door het glas te dringen of wel door krabbelen een doorgang te verkrijgen. Daar ontdekte zij eensklaps de trap, sprong op de eerste trede, vandaar weder op de tafel en trachtte daarna weder op eene andere wijze haar doel te bereiken. Nadat zij het een tijdlang op alle mogelijke manieren had beproefd en ook gedurende den loop van het terreinonderzoek reeds vele treden van de trap bestegen had, kwam zij ten laatste ook op de bovenste trede, keek vandaar even in de kooi en sprong er toen oogenblikkelijk in. Toen ik haar een paar dagen later weder op de tafel plaatste, vond zij den weg reeds spoediger, terwijl ik haar later maar even buiten de kooi behoefde te plaatsen om haar onmiddellijk met groote sprongen de trap te zien opsnellen en in hare woning springen.

Ook in hun verblijf zijn de muizen volkomen te huis. Ik heb hun een waar doolhof van onderaardsche gangen van bordpapier gemaakt waarin zij bedrijvig heen en weer loopen, hier een gang dichtstoppen, dáár in het bordpapier eene nieuwe opening knagen of eene oude opening vergrooten; ja zelfs voor hun vuil hebben de diertjes zich één vasten gang uitgekozen. Ongelukkigerwijze evenwel zijn zij het ten opzichte van de inbezitneming der afzonderlijke gangen niet altijd eens; tengevolge waarvan het meermalen in die gangen tot hevige vechtpartijen komt. *Absolute* vrede heerscht er eigenlijk alleen, wanneer zij, dicht op elkaar gedrongen en elkander verwarmend, in diepen slaap zijn verzonken.

Zoo strijdlustig ze echter onder elkander zijn, zoo vreedzaam en vertrouwelijk zijn zij tegenover den mensch en wanneer ik des avonds slechts de hand in de kooi steek, komen ze onmiddellijk aantrippelen om er tegen op te klauteren; ja, zij blijven, wanneer ik de hand rechtuit houd, geruimen tijd vergenoegd daarop zitten.

Naar het duitsch van

dr. KONRAD GUNTHER (Freiburg i. B.)